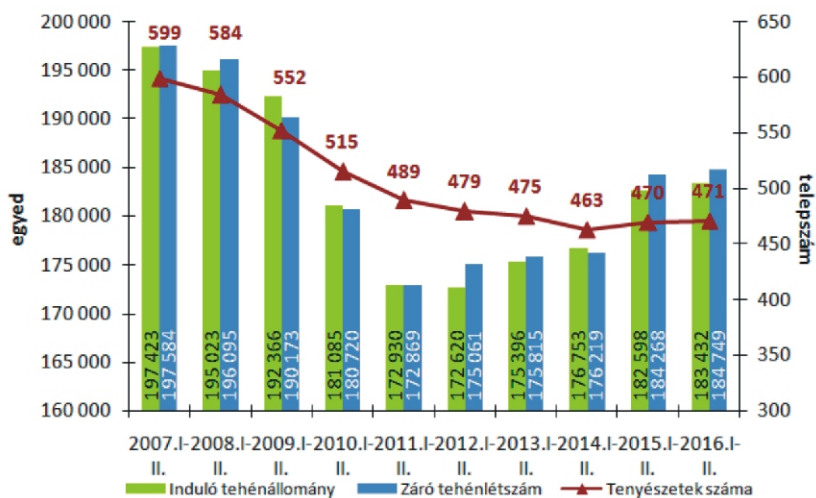

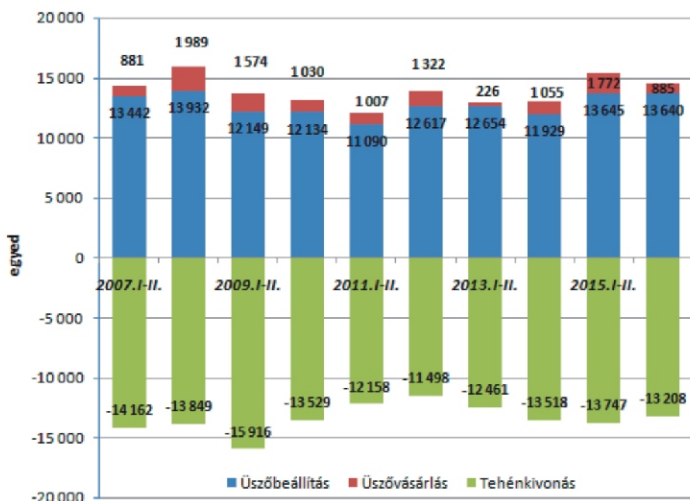
A TEJÁGAZAT ÖKONÓMIÁJA

1. ábra: Az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetek száma, induló és záró tehénlétszáma (db, 2007-2016. I-II. hó)

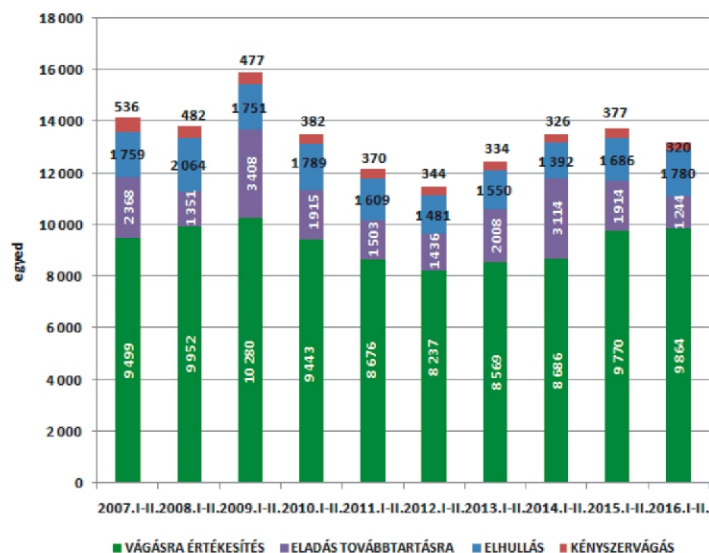
Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tenyészetek száma 471 volt 2016 februárjában, eggyel nőtt az elmúlt év februárjához, és nem változott a múlt hónapéhoz képest. 2016. február végén gyakorlatilag ugyanannyi termelésellenőrzött tehenet tartottak, mint 1 évvel korábban (+481; +0,3%), az állomány létszáma gyakorlatilag stagnált. Az „A” módszerrel ellenőrzött tehenészetek száma az elmúlt 9 év alatt 21,4%-kal (-128) kisebbedett, de 2007 februárja óta a záró tehénlétszám ennél kisebb mértékben, 12.835 egyeddel (-6,5%) csökkent, így a telepenkénti átlagos tehénlétszám 330-ról 392-re nőtt.

2. ábra: Az üszőbevétel és tehénkivonás alakulása az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (db, 2007-2016. I-II. hó)

Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tenyészetek januári 1-jei induló tehénlétszáma 2015-ről 2016-ra - egy év alatt - gyakorlatilag nem változott (+834 tehén; +0,5%), ugyanakkor az év első két hónapja alatt a termelésellenőrzésbe bevont tehenek száma valamelyest bővült (+1.317 egyed; +0,7%), bár februárban enyhe állomány-csökkenést tapasztaltunk. Ennek elsődleges oka, hogy jelentősen visszaesett a tehénkivonások száma: 2015 februárjához képest 539 tehenel (-3,9%) kevesebb tehenet vontak ki, ugyanakkor az üszőbeállítások száma nem változott. Bár az üszővásárlások száma (-887, -50,1%) is jelentősen visszaesett, de ennek súlya az utánpótlásban nem meghatározó, így összességében az állománypótlás érezhetően felülmúlta a tehénkivonások nagyságát.

3. ábra: A tehénkivonás megoszlása az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (db, 2007-2016. I-II. hó)

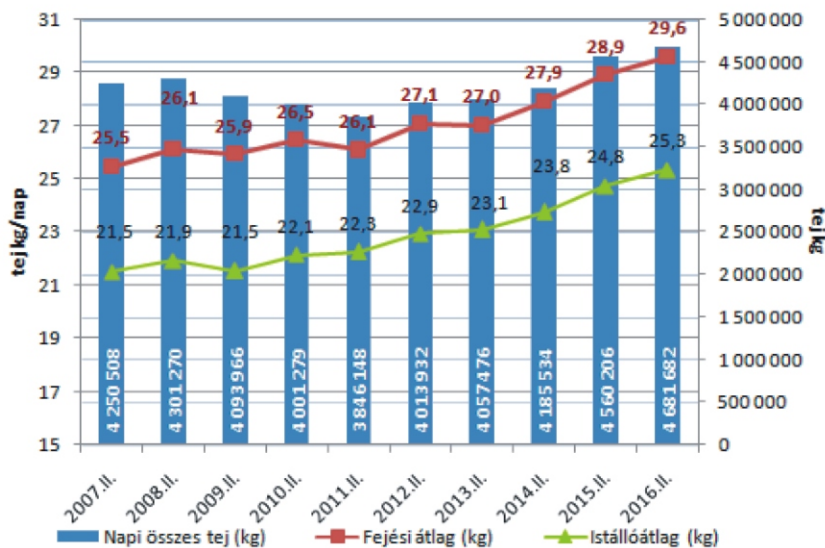

2016 első két hónapjában az állományból kivont tehenek 74,7%-át vágásra értékesítették, ami az elmúlt évtized legmagasabb aránya! A selejtezett tehenek száma 9.864 volt. Ezen felül a tehénkivonások 2,4%-áért a kényszervágás (320 egyed), 13,5%-áért (1.780 egyed) pedig az elhullás volt felelős, amelyek átlagos értéknek tekinthetők. Ugyanakkor a továbbtartásra értékesített állatok aránya még mindig nagyon kicsi, mindösszesen 9,4% (1.244 egyed) volt (!), ami egyértelműen jelzi, hogy a tejpiaci válság továbbra sem oldódott meg. 2016 februárjában az induló tehenállomány 5,4%-át selejtezték, 0,2%-át kényszervágták, 1,0%-uk elhullott, 0,7%-át pedig továbbtartásra értékesítették, így összesen a tehenek 7,2%-át vonták ki a termelésből, ami a korábbi évek átlagának felel meg.

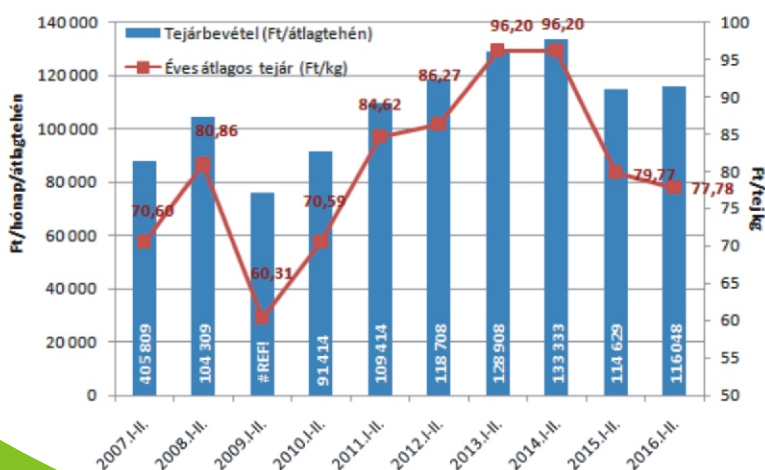
4. ábra: Összes halmozott és fajlagos tejtermelés az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (db, 2007-2016. I-II. hó)

5. ábra: Fejési és istállóátlag, valamint a napi összes tejtermelés az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (2007-2016. II. hó)

6. ábra: Tejárbevétel és az éves átlagos tejár az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (2007-2016. I-II. hó)

Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tehenek összes halmozott éves tejtermelése az év első két hónapjában meghaladta a 275 ezer kg-ot, aminek - a tehenlétszám stagnálása mellett - szinte kizárólagos oka a fajlagos tejtermelés 1.492 kg-ra történő emelkedése volt. 2015 februárjához képest a fajlagos tejtermelés +55 kg-mal (+3,8%), az összes halmozott tejtermelés pedig 10,5 ezer kg-mal (+4,0%) emelkedett, ami az elmúlt 10 év legmagasabb tejtermelési szintjének felel meg. 2007 és 2016 februárja között a fajlagos tejtermelés növekedése 19,6%-os volt (+245 kg) (!), míg az összes halmozott tejtermelés 28,7 ezer kg-mal (+11,7%) nőtt.

A nagyobb összes halmozott tejtermelés természetesen megmutatkozik a magasabb napi összes tejben is, ami megközelítette a 4,7 millió kg-ot idén februárban. Az előző év hasonló időszakához képest ez 121,5 ezer kg-mal több tejet jelent (+2,7%), és az elmúlt évtized legnagyobb február havi termelési szintjét jelentette. Emellett 2007 óta 2016 februárjában volt mind a fejési átlag (29,6 kg), mind az istállóátlag (25,3 kg) a legnagyobb. A két mutató 9 év alatt 4,13, ill. 3,83 kg-mal lett több (+16,2%, ill. +17,8%), és egy év alatt is 0,69, ill. 0,59 kg-mal emelkedett (+2,4%, ill. +2,4%).

A tehenenkénti tejárbevétel 2016 első két havában 116 ezer Ft volt átlagosan, alig érezhetően nőtt az egy évvel korábbi hasonló időszak bevételehez képest (+1,2%). Ennek oka, hogy bár a fajlagos tejtermelés érezhetően nőtt (+3,8%), a hazai tejár még tovább csökkent (-2,5%). Ráadásul a nyerstej kiviteli ára 5%-kal a belpiaci felvásárlási ára alá esett, ami a hazai tejfelvásárlási árak további csökkenését vetíti előre. A tejtermékek iránti globális keresletet több tényező is kedvezőtlenül befolyásolja: az alacsonyabb olajár miatt az olajárbevételről függő országok vásárlóerejének csökkenése, a fejlődő országok bizonytalan gazdasága, Kína tejtermék importjának lassulása és Oroszország importtilalma, ami miatt az EU-ból több tejtermék kerül a világcipacra.

Dr. Ózsvári László PhD, MBA

tanszékvezető egyetemi docens
SZIE ÁOTK, Állat-egészségügyi Igazgatástani
és Agrárgazdaságtani Tanszék